

haven van Antwerpen, de heer Minister Paul-Willem Segers, die voortdurend zijn onvoorwaardelijke steun heeft verleend. Andermaal heeft ook de heer Directeur Descamps, bewezen, dat de ijveraars voor het tot stand komen van het Nationaal Scheepvaartmuseum te Antwerpen, op zijn vaardige kennis en toegewijde medewerking mochten rekenen.

Op 28 april 1950 was het ontwerp in zoverre klaar, dat het aan de heer Minister van Verkeerswezen en ook aan het Antwerpse Schepencollege kon worden voorgelegd. Dit laatste hechtte er op 5 mei zijn goedkeuring aan, doch hiermede was de lijdensweg nog niet ten einde. Het zou nog vele maanden duren, vooraleer de laatste duit in het zakje was, om een uitdrukking te gebruiken, die hier zeker niet misplaatst is, want na het Ministerie van Verkeerswezen, moest ook het Ministerie van Financiën zijn akkoord betuigen. Ik bespaar mij de moeite en u het leed, hier melding te maken van de correspondentie, die in de moeilijkste periodes werd gevoerd tussen Stad en Staat en waarbij niet zelden door de heer Burgemeester de tussenkomst van de heer Eerste-Minister in hoogst eigen persoon werd gevraagd en bekomen.



Nadat in gemeen overleg nog een laatste wijziging werd toegebracht aan de bepalingen betreffende de financiële tussenkomst vanwege de Staat, werd de overeenkomst ondertekend door de heer Minister van Financiën en de heer Minister van Verkeerswezen.

Op 18 februari 1952 hechtte de Gemeenteraad met eenparigheid van stemmen zijn goedkeuring aan het ontwerp van conventie. De Bestendige Deputatie verleende haar goedkeuring op 14 maart 1952, waarna het stuk namens de Stad Antwerpen werd ondertekend door de Burgemeester en de Stadssecretaris.

De tekst luidt aldus :

*OVEREENKOMST STAAT/STAD BETREFFENDE  
HET NATIONAAL SCHEEPVAARTMUSEUM*

De Belgische Staat, vertegenwoordigd door de  
heer P. W. Segers, Minister van Verkeerswezen, en de  
heer J. Van Houtte, Minister van Financiën ;  
en de Stad Antwerpen, vertegenwoordigd door haar College van Burgemeester en  
Schepenen, voor hetwelk optreedt de heer Lode Craeybeckx, Burgemeester, bijgestaan door  
de heer K. C. Peeters, Stadssecretaris, handelend in uitvoering ener beslissing van de  
Gemeenteraad van 18 februari 1952 ;

willende, door een gezamenlijke krachtinspanning, de herinnering en de getuigenissen  
van de medewerking van het land aan de scheepvaart sedert veraf gelegen tijden ver-  
eeuwigen en de bewaring verzekeren van alle werken en van alle voorwerpen en beschei-  
den, die van deze medewerking, alsmede van iedere door hun landgenoten volbrachte  
ondernemingen op zee, getuigen, komen overeen en nemen aan hetgeen volgt :

*Artikel 1 :* De Stad zal een Nationaal Scheepvaartmuseum als gemeentelijke inrich-  
ting stichten in haar gebouw gelegen te Antwerpen, Jordaenskaai, geboekt ten kadaster  
Sectie A, perceel 1636 B, gekend onder de naam « Het Steen ».

Te dien einde zal bedoeld gebouw vergroot worden.

De Stad zal plans en lastvoorwaarden voor de bouwwerken laten opmaken en ze aan  
de goedkeuring van de Staat (Ministerie van Verkeerswezen en Ministerie van Openbare  
Werken) onderwerpen.

Vervolgens zal zij, in overleg met de staat, de werken in openbare aanbesteding  
stellen, toewijzen en aanvaarden.

*Artikel 2 :* De Regering verbindt zich aan de Wetgevende Kamers de kredieten  
aan te vragen, om aan de Stad voor de in art. 1 bedoelde bouwwerken een Staatstoelage  
te verlenen die alleszins de vijf miljoen niet zal overschrijden.

*Artikel 3 :* De Stad zal, zonder tussenkomst van de Staat, zorgen voor de meubilering,  
de uitrusting, het onderhoud, de verwarming en de verlichting van het gebouw.  
Zij bezoldigt de conservator en het personeel.

*Artikel 4 :* De Staat erkent dat, ondanks de toelage voorzien onder art. 2, het vergroot  
gebouw in volle eigendom aan de Stad zal toebehoren.

*Artikel 5 :* De Stad gaat, met inachtneming van hetgeen bepaald onder artikel 8 dezer  
overeenkomst, de verbintenis aan het gebouw uitsluitend als Nationaal Scheepvaartmuseum  
te benuttigen en die bestemming niet te veranderen zonder toestemming van de Staat.

*Artikel 6 :* De Stad zal in haar besluit, houdende inrichting van het Museum, bij  
het beheer de instelling van een raadgevende commissie voorzien.

Deze commissie zal samengesteld zijn uit :  
de Burgemeester der Stad, of zijn afgevaardigde, voorzitter,  
en negen leden, aan te duiden als volgt :

vier door de Stad,  
één door de Minister die het Zeewezen in zijn bevoegdheid heeft,  
één door de Minister van Openbaar Onderwijs,  
één door de Academie van Marine,  
één door de Vereniging zonder winst oogmerk « De Vrienden van het Nationaal  
Scheepvaartmuseum ».  
één door de Koninklijke Aardrijkskundige Vereniging van Antwerpen.

De Conservator of zijn afgevaardigde is van rechtswege lid van deze Commissie ;  
hij treedt op als secretaris en maakt verslag op van de vergaderingen der Commissie.

Het mandaat der commissieleden zal toegekend worden voor een tijdperk van drie  
jaar. De aangeduide partijen zullen vrij blijven hun afgevaardigden te allen tijde  
te vervangen.

Het mandaat zal kunnen hernieuwd worden, maar zal niet bezoldigd zijn.

De Commissie zal voorstellen mogen indienen en adviezen uitbrengen. Zij zal vergaderen op bijeenroeping van de voorzitter of op verzoek van twee leden.

*Artikel 7:* De Stad zal in het museum ten toon stellen haar bestaande verzamelingen omvattend scheepsmodellen, toestellen, materiaal, voorwerpen, kaarten, tekeningen, schilderijen, overeenkomsten, werken, gedenkschriften en andere documenten die betrekking hebben op de nationale medewerking aan de scheepvaart of rechtstreeks verband houden met het doel dat door de oprichting van het museum nagestreefd wordt.

Zij zal insgelijks ten toon stellen alle dergelijke voorwerpen, verzamelingen en aanwinsten welke zij in eigendom zou verwerven, in bruikleen ontvangen of in bewaring aannemen, hetzij van publieke of private instellingen en organismen, hetzij van private personen.

*Artikel 8:* De Staat zijnerzijds zal aan de Stad, voor tentoonstelling in het museum, in bewaring geven alle voorwerpen en verzamelingen passend in het kader der instelling en die nu in bezit zijn van het Bestuur van het Zeewezen of zouden in eigendom verworven worden, in bruikleen ontvangen of in bewaring genomen.

*Artikel 9:* De Staat en de Stad behouden zich nochtans het recht voor de door hen bijgebrachte verzamelingen en voorwerpen tijdelijk terug te trekken voor de inrichting van of de medewerking aan tentoonstellingen of andere de scheepvaart aanbelangende plechtigheden in andere plaatsen van het Rijk of het buitenland.

*Artikel 10:* De Stad zal een bestendige en gedetailleerde inventaris doen aanleggen van al hetgeen tijdelijk of bestendig in het museum opgenomen of er uit verwijderd wordt, met aanduiding van datum, oorsprong der voorwerpen, eigenaar, verkoper, schenker, erflater, lener of bewaargever.

*Artikel 11:* De Stad zal er zorg voor dragen dat in het gebouw een gemeubelde vergaderzaal voorhanden zij en dat lokalen voorbehouden worden voor de vestiging van zetel, secretariaat en archieven der Academie van Marine.



Op 12 juli 1952 werd, in aanwezigheid van de Heer P. W. Segers, Minister van Verkeerswezen, het Nationaal Scheepvaartmuseum plechtig geopend.

Prof. Dr. K. C. PEETERS,  
Stadssecretaris.

## VAN DE EERSTE NAAR DE TWEEDE OPENING

De plannen voor de verbouwing, voor de vergroting met staatstoelage, ingevolge de hierboven in extenso geciteerde overeenkomst, stonden vast, aanvaard door de bevoegde lichamen, toen Dr. K. C. Peeters als Conservator van de Oudheidkundige Musea opgevolgd werd door de huidige titularis. En op 15 maart 1953 reeds werd een aanvang gemaakt met het afbreken van de Noordervleugel van het Steen. Er werd gepoogd het museum ook tijdens de verbouwingswerken zolang open te houden als houdbaar was. Zelfs konden er, ondanks de materiële hindernissen, nog twee tijdelijke tentoonstellingen ingericht worden: « Omoo » — met een Belgisch jacht de wereld rond en deze van de Verzameling van het voormalig Brussels « Folkloremuseum voor Scheepvaart ». Deze laatste gold een privécollectie van de familie Chauveau, mogelijk de meest omvangrijke aanwinst, die ooit in één keer kon verworven worden, wat destijds (1945) mogelijk was, dank zij de activiteit, eens te meer, van « De Vrienden van het Nationaal Scheepvaartmuseum » en de medewerking van het Antwerps maecenaat (1).

Het was meteen de voorlopige zwanezang van het nieuw museumbeheer: tegen 10 juni 1954 moest aan het College van Burgemeester en Schepenen de sluiting voorgesteld worden van deze tentoonstelling en meteen van het museum, wegens het voortschrijden van de verbouwingswerken. De verzamelingen moesten dringend beveiligd tegen allerhande destructieve factoren. Nog datzelfde jaar was de ruwbouw af. In volledige harmonie met de technische diensten werden de verbouwing en verdere uitrusting van nabij actief gevolgd en waar het kon voor de binnenaferking nadere voorstellen ingediend en uitgevoerd, die bepaalde wensen en mogelijkheden op museologisch gebied in de hand werkten. Het zou ons te ver leiden hier de bouwgeschiedenis, de outillering en de herinrichting achter de gesloten deuren te beschrijven (2). Ook de verzameling werd grondig onderzocht en belangrijke herstellingen werden niet alleen te Antwerpen, maar ook elders in het land, ja zelfs in het buitenland (Nederland, Duitsland, Zwitserland) verricht. Een en ander vergde veel tijd en vasthoudendheid van al degenen, die bij de zaak betrokken waren. Doch bij allen zat één vurige wens voor: hoe dan ook, ten laatste in 1958, het jaar der wereldtentoonstelling, móést het Nationaal Scheepvaartmuseum weer geopend worden!

En dat kon inderdaad gebeuren, in aanwezigheid van Z.K.H. Prins Albert en onder overgrote belangstelling van overheid, genodigden en publiek op 17 mei 1958.

- (1) Voor beide tentoonstellingen werd een catalogus samengesteld door de museumstaf en bezorgd door de bevoegde stadsdienst. Betreffende de geschiedenis van de verwerving der « verzameling Chauveau » leze men de *Inleiding* van F. SMEKENS tot de tweede catalogus.
- (2) Zie daarvoor: J. VAN BEYLEN, *De herinrichting van het Nationaal Scheepvaartmuseum* (MEDEDELINGEN DER ACADEMIE VAN MARINE VAN BELGIE, VIII), 1954, blz. 127, alsmede de *Jaarverslagen* 1953 t.e.m. 1957 van de OUDHEIDKUNDIGE MUSEA.